Załącznik do konsultacji projektu Programu Współpracy Miasta Zabrze z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2027

Uwagi FOZ (Fundacja Wspólnota WIELOPOKOLENIOWA, Fundacja FRIS, Fundacja OSTOJA, Przedsiębiorstwo Spoleczne FAMILOK Spółdzielnia Socjalna KIS Zabrze)

Nr	Przedmiot uwagi FOZ	Rozstrzygnięcie	Uzasadnienie
1	Plan działań oparty na diagnozie potrzeb 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik do projektu uchwały, § 5, po ust. 10 - dodanie ust. 11; powiązanie z priorytetami określonymi w § 4 ust. 2. 5) Stanowisko: Wnosimy o uzupełnienie Programu o prosty mechanizm wykonawczy, który połączy rozpoznane potrzeby mieszkańców z konkretnymi działaniami, odpowiedzialnością i rezultatem. 6) Uzasadnienie: Obecne cele i priorytety są szerokie, natomiast zadanie diagnozowania potrzeb, przypisane Koordynatorowi w § 5 ust. 4 pkt 1, nie wskazuje sposobu wykorzystania wyników diagnozy. Najpilniejszy postulat ANALIZY, czyli pakiet operacyjny na 2027 rok, należy wdrożyć przede wszystkim przez uporządkowanie pracy. Wystarczy wykorzystać istniejące dane miejskie, doświadczenie organizacji i krótkie rozpoznanie potrzeb w dzielnicach. Plan powinien obejmować również współpracę pozafinansową, aby realizacja Programu była widoczna także poza konkursami. 7) Proponowane brzmienie	**Nie uwzględnić**	Art. 5a ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa obligatoryjne elementy rocznego programu współpracy, w tym sposób realizacji Programu oraz sposób oceny jego realizacji. Przepisy te nie nakładają jednak na jednostkę samorządu terytorialnego obowiązku opracowywania dodatkowego planu operacyjnego, zawierającego szczegółowy harmonogram działań, przypisanie odpowiedzialności poszczególnym komórkom organizacyjnym, wskazanie partnerów, zasobów oraz rezultatów każdego przedsięwzięcia. Projekt Programu określa ramy współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, w tym jej cele, priorytetowe obszary, formy i sposób realizacji. Przewiduje również rozpoznawanie potrzeb środowiska organizacji pozarządowych, wskazując w § 5 ust. 4 zadania Koordynatora w tym zakresie. Rozpoznawanie tych potrzeb stanowi element bieżącej realizacji Programu i może być prowadzone z wykorzystaniem dostępnych danych, konsultacji, spotkań oraz bezpośrednich kontaktów z organizacjami. Należy przy tym rozróżnić określenie w Programie zasad i sposobu realizacji współpracy od szczegółowego planowania operacyjnego poszczególnych działań. Ustalanie terminów, zakresu przedsięwzięć, podmiotów zaangażowanych w ich realizację oraz dostępnych zasobów powinno następować stosownie do charakteru konkretnego zadania, właściwości merytorycznych komórek organizacyjnych i jednostek miejskich, przyjętych planów oraz możliwości organizacyjnych i finansowych Miasta. Propozycja wprowadzenia obowiązku przygotowania i opublikowania do dnia 31 marca 2027 r. odrębnego planu działań oznaczałaby ustanowienie dodatkowego mechanizmu zarządczego, wykraczającego poza ustawowo określone elementy rocznego Programu. Wymagałaby również przyjęcia szczegółowych zasad jego opracowywania, uzgadniania, aktualizacji i monitorowania. Nie ma uzasadnienia dla wprowadzania takiego obowiązku do Programu, zwłaszcza że szczegółowe planowanie działań może być prowadzone w ramach bieżącej organizacji pracy Miasta, bez konieczności tworzenia dodatkowego dokumentu o charakterze powszechnie obowiązującego załącznika do realizacji Programu. Miasto podziela zasadność wykorzystywania wyników diagnozy potrzeb mieszkańców i doświadczeń organizacji pozarządowych przy planowaniu współpracy, jednak nie uznaje za konieczne formalizowania tego procesu poprzez ustanowienie odrębnego planu operacyjnego z obligatoryjnym terminem opracowania i publikacji.

	Dodaje się § 5 ust. 11 w brzmieniu 11. Do dnia 31 marca 2027 r. Miasto, we współpracy z organizacjami, przygotuje i opublikuje plan działań służących realizacji Programu. Plan powstaje na podstawie dostępnych danych o potrzebach mieszkańców, wyników wcześniejszej współpracy oraz propozycji organizacji. Dla każdego działania określa się powiązanie z priorytetem Programu, oczekiwany rezultat, właściwą komórkę lub jednostkę miejską, partnerów, termin realizacji, dostępne zasoby i sposób oceny rezultatu. Plan obejmuje działania pozafinansowe i planowane postępowania konkursowe, z uwzględnieniem przedsięwzięć już rozpoczętych. Jest aktualizowany w razie zmiany warunków realizacji i służy wykonaniu Programu w ramach zatwierdzonych możliwości organizacyjnych i budżetowych Miasta.		
2	Priorytety odpowiadające współczesnym potrzebom mieszkańców 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 4 ust. 2 pkt 1 lit. c i g oraz pkt 5 lit. g; dodanie w § 4 ust. 2 pkt 8–10. 5) Stanowisko: Wnosimy o wyraźne uwzględnienie edukacji, zdrowia psychicznego, odporności społecznej, integracji nowych mieszkańców oraz społecznego	**Nie uwzględnić**	Zgodnie z art. 5a ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie roczny program współpracy określa priorytetowe zadania publiczne. Ustalenie ich katalogu należy do kompetencji organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, który powinien uwzględniać lokalne uwarunkowania, potrzeby mieszkańców, zakres zadań publicznych realizowanych przez Miasto oraz jego możliwości finansowe i organizacyjne. Priorytetowy charakter poszczególnych zadań oznacza wskazanie tych obszarów, które Miasto zamierza w szczególny sposób uwzględniać przy planowaniu i realizacji współpracy z organizacjami pozarządowymi w danym roku. Z tego względu katalog priorytetów powinien mieć charakter selektywny i koncentrować się na obszarach, których szczególne znaczenie znajduje uzasadnienie w rozpoznanych potrzebach lokalnej społeczności oraz założeniach polityki Miasta. Nie powinien natomiast stanowić wyczerpującego wykazu wszystkich możliwych dziedzin działalności organizacji pozarządowych. Proponowane rozszerzenie katalogu nie zostało poparte wystarczającą diagnozą potrzeb

	wymiaru transformacji Zabrza. 6) Uzasadnienie: Projekt obejmuje ochronę zdrowia i wolontariat, a także wybrane działania edukacyjne, lecz nie określa odrębnego kierunku współpracy szkół i organizacji ani edukacji na rzecz bezpieczeństwa. Integracja mniejszości narodowych i etnicznych, ujęta w obszarze kultury, nie wyczerpuje potrzeb związanych z integracją cudzoziemców. Proponowane doprecyzowanie odpowiada pierwszemu pakietowi zmian wskazanemu w ANALIZIE. Zakres konkretnych przedsięwzięć powinien wynikać z lokalnego rozpoznania potrzeb; mogą one korzystać z istniejących zajęć, wolontariatu, kompetencji partnerów i naborów zewnętrznych. 7) Proponowane brzmienie § 4 ust. 2 pkt 1 lit. c otrzymuje brzmienie c) ochrona i promocja zdrowia, w tym profilaktyka kryzysów zdrowia psychicznego, wzmacnianie dobrostanu dzieci, młodzieży i dorosłych oraz upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy; § 4 ust. 2 pkt 1 lit. g otrzymuje brzmienie g) promocja i organizacja wolontariatu, w tym łączenie wolontariuszy z organizacjami i		ani argumentacją wskazującą na konieczność wyodrębnienia wskazanych obszarów jako priorytetowych zadań publicznych na 2027 rok. Samo wskazanie dodatkowych dziedzin aktywności nie przesądza o potrzebie nadania im szczególnego statusu w Programie. Należy jednocześnie podkreślić, że nieuwzględnienie określonych obszarów w katalogu priorytetowych zadań publicznych nie oznacza wyłączenia możliwości podejmowania w ich zakresie działań ani ubiegania się przez organizacje pozarządowe o wsparcie Miasta. Zadania mieszczące się w sferze zadań publicznych i zakresie współpracy określonym w Programie mogą być podejmowane również poza katalogiem priorytetów, z uwzględnieniem właściwości Miasta, obowiązujących procedur oraz dostępnych środków finansowych.

	instytucjami, przygotowanie do bezpiecznej współpracy oraz wymiana doświadczeń organizatorów wolontariatu; § 4 ust. 2 pkt 5 lit. g otrzymuje brzmienie g) działania na rzecz współpracy organizacji z przedsiębiorcami i sektorem nauki, w tym wykorzystania ekonomii społecznej do reintegracji społecznej i zawodowej oraz łagodzenia społecznych skutków transformacji Miasta; W § 4 ust. 2 dodaje się pkt 8–10 w brzmieniu 8) W zakresie edukacji, oświaty i wychowania: współpraca organizacji ze szkołami i innymi placówkami, rozwijanie kompetencji społecznych, obywatelskich i cyfrowych oraz edukacja międzypokoleniowa. 9) W zakresie ratownictwa, ochrony ludności i obrony cywilnej oraz bezpieczeństwa publicznego: edukacja mieszkańców, upowszechnianie pierwszej pomocy i budowanie odporności społecznej we współpracy z właściwymi służbami i instytucjami, w granicach kompetencji partnerów. 10) W zakresie integracji cudzoziemców i nowych mieszkańców: działania informacyjne, sąsiedzkie i międzykulturowe, przeciwdziałanie izolacji oraz ułatwianie dostępu do istniejącej oferty społecznej Miasta.		

3	Stały i otwarty dialog z trzecim sektorem 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 5 ust. 3 pkt 2 lit. a - zastąpienie brzmienia. 5) Stanowisko: Wnosimy o nadanie dialogowi regularnego charakteru, z jawną informacją o ustaleniach i sposobie ich realizacji. 6) Uzasadnienie: Możliwość tworzenia wspólnych zespołów jest już przewidziana w projekcie. Brakuje jednak częstotliwości spotkań i reguły dalszego postępowania z ich wnioskami. Regularne spotkania pozwolą wcześniej rozwiązywać problemy i łączyć zasoby. FORUM ORGANIZACJI ZABRZAŃSKICH może uczestniczyć w tym dialogu jako społeczna platforma współpracy, przy zachowaniu otwartości na wszystkie uprawnione podmioty i ustawowych kompetencji Zabrzańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Żadna platforma środowiskowa nie powinna uzyskiwać wyłączności reprezentowania sektora. 7) Proponowane brzmienie § 5 ust. 3 pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie a) prowadzenia stałego dialogu z organizacjami poprzez otwarte spotkania organizowane co najmniej raz na kwartał oraz tworzenia, stosownie do potrzeb, wspólnych zespołów inicjatywnych i	**Nie uwzględnić**	Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie współpraca organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Art. 5 ust. 2 ustawy wskazuje natomiast przykładowe formy tej współpracy, obejmujące m.in. wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności, konsultowanie projektów aktów normatywnych oraz tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym. Przepisy te nie określają jednak minimalnej częstotliwości organizowania spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych. Projekt Programu uwzględnia potrzebę prowadzenia dialogu z trzecim sektorem, przewidując możliwość konsultowania istotnych zagadnień, tworzenia zespołów o charakterze inicjatywnym i doradczym oraz podejmowania działań służących integracji środowiska organizacji pozarządowych. Dialog ten może być również realizowany poprzez bieżące kontakty, spotkania tematyczne i konsultacje dotyczące spraw istotnych dla organizacji oraz mieszkańców. Wprowadzenie obowiązku organizowania spotkań co najmniej raz na kwartał oznaczałoby ustanowienie sztywnego wymogu organizacyjnego, niezależnego od charakteru i zakresu zagadnień wymagających omówienia. Ustawodawca nie narzuca takiej częstotliwości, pozostawiając samorządom możliwość dostosowania form współpracy do lokalnych uwarunkowań i potrzeb. Sama regularność spotkań nie przesądza przy tym o ich efektywności ani o jakości prowadzonego dialogu. Za bardziej uzasadnione Miasto uznaje utrzymanie elastycznej formuły kontaktów i spotkań, pozwalającej dostosowywać ich częstotliwość, tematykę oraz formę do bieżących potrzeb organizacji pozarządowych i przedmiotu podejmowanych zagadnień. Takie rozwiązanie umożliwia prowadzenie dialogu z trzecim sektorem bez wprowadzania dodatkowego, sztywnego obowiązku organizacyjnego. W związku z powyższym nie znajduje uzasadnienia wprowadzenie do Programu obligatoryjnego wymogu organizowania spotkań z organizacjami pozarządowymi co najmniej raz na kwartał.

	doradczych. Do udziału zaprasza się Zabrzańską Radę Działalności Pożytku Publicznego, FORUM ORGANIZACJI ZABRZAŃSKICH, inne porozumienia organizacji oraz organizacje niezrzeszone, a stosownie do tematu również przedstawicieli szkół, przedsiębiorców, instytucji i sektora nauki. Centrum Organizacji Pozarządowych publikuje zaproszenia, porządek spotkań i informację o ustaleniach, obejmującą podmiot odpowiedzialny, uzgodniony termin oraz stan realizacji lub przyczynę odstąpienia od działania. Udział ma charakter dobrowolny, a ustalenia doradcze nie zastępują rozstrzygnięć właściwych organów;		
4	Współtworzenie programu i odpowiedź na każdą uwagę 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 9 ust. 1 pkt 1, 3 i 5 - uzupełnienie brzmienia; po ust. 3 - dodanie ust. 4. 5) Stanowisko: Wnosimy o rozpoczęcie prac nad kolejnym programem od wiosennego rozpoznania potrzeb oraz o publikowanie indywidualnie uzasadnionych odpowiedzi na uwagi. 6) Uzasadnienie: Projekt przewiduje zebranie propozycji, opracowanie dokumentu i rozpatrzenie opinii. Warto określić, jak te etapy mają prowadzić do rzeczywistego współtworzenia. Ogłoszenie z 26 października 2026 r. zapowiada publikację	**Nie uwzględnić**	Tryb przygotowania i konsultowania rocznego Programu współpracy określają przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w szczególności art. 5a ust. 1 i 4 pkt 10, oraz uchwała nr XI/116/15 Rady Miasta Zabrze z dnia 8 czerwca 2015 r. Obowiązujące regulacje zapewniają organizacjom pozarządowym możliwość zgłaszania opinii i propozycji do projektu Programu. Przewidują również obowiązek poinformowania o wynikach konsultacji, w tym o uwzględnieniu lub nieuwzględnieniu zgłoszonych opinii wraz z uzasadnieniem. Nie ustanawiają natomiast obowiązku prowadzenia dodatkowego, odrębnego procesu współtworzenia Programu z poszczególnymi organizacjami, udzielania każdemu podmiotowi indywidualnej odpowiedzi poza przyjętym trybem publikacji wyników konsultacji ani opracowywania dodatkowego harmonogramu prac. Należy podkreślić, że konsultacje mają charakter opiniodawczy, co wynika wprost z § 7 załącznika do uchwały nr XI/116/15 Rady Miasta Zabrze. Oznacza to, że organizacje mają zapewnioną możliwość przedstawienia stanowiska, natomiast ostateczne rozstrzygnięcia dotyczące treści Programu pozostają w kompetencji właściwych organów Miasta, z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa. Jednocześnie art. 5a ust. 1 ustawy zobowiązuje organ stanowiący do uchwalenia rocznego Programu po przeprowadzeniu konsultacji, nie później niż do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres jego obowiązywania. Wymóg ten oznacza konieczność sprawnego i terminowego przeprowadzenia procedury przygotowania oraz konsultowania dokumentu. Miasto uznaje zatem obowiązujący tryb konsultacji za właściwy do zapewnienia organizacjom możliwości przedstawienia opinii i propozycji oraz udziału w procesie przygotowania Programu. Nie znajduje natomiast uzasadnienia wprowadzanie

	wyników w ciągu 21 dni od upływu terminu doręczenia opinii. Czytelne zestawienie każdej propozycji i odpowiedzi pokaże, jakie zmiany przyniosły konsultacje. Rozmowa o tematyce i warunkach planowanych konkursów przed ich ogłoszeniem może ograniczyć błędy i lepiej dopasować działania do potrzeb mieszkańców, bez ingerowania w niezależną ocenę późniejszych ofert. 7) Proponowane brzmienie § 9 ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie 1) zebranie propozycji organizacji na podstawie otwartego zaproszenia oraz spotkań dotyczących potrzeb mieszkańców i barier we współpracy; § 9 ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie 3) opracowanie projektu Programu z uwzględnieniem zebranych propozycji oraz wyników oceny współpracy za rok poprzedni; § 9 ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie 5) rozpatrzenie opinii i uwag oraz opublikowanie zestawienia obejmującego każdą uwagę, stanowisko Miasta, indywidualne uzasadnienie jej przyjęcia, częściowego przyjęcia albo nieuwzględnienia oraz wynikającą z tego zmianę projektu; Dodaje się § 9 ust. 4 w brzmieniu 4. W 2027 r. prace nad Programem na rok 2028 rozpoczyna się do dnia 31 marca od ogłoszenia harmonogramu i zaproszenia do zgłaszania potrzeb. Do dnia 31 maja zbiera się propozycje i wnioski z oceny współpracy, a do dnia 30 września udostępnia projekt do		dodatkowych obowiązków proceduralnych wykraczających poza obowiązujące regulacje, w szczególności obowiązku indywidualnego odpowiadania każdemu podmiotowi na każdą zgłoszoną uwagę oraz ustalania odrębnego harmonogramu dalszych prac.

	konsultacji prowadzonych zgodnie z właściwą uchwałą Rady Miasta. Raport z konsultacji publikuje się w terminie 21 dni od upływu terminu składania opinii. Przed ogłoszeniem planowanych konkursów właściwe komórki miejskie umożliwiają organizacjom zgłoszenie uwag do ich tematyki i istotnych warunków, publikując odpowiedzi z uzasadnieniem, z zachowaniem ustawowych terminów, zasad równego dostępu i kompetencji organu ogłaszającego konkurs.		
5	Zachowanie inicjatywy lokalnej 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 5 ust. 3 pkt 4 - dodanie lit. e. 5) Stanowisko: Wnosimy o wyraźne zachowanie w Programie inicjatywy lokalnej oraz o informacyjne i organizacyjne wsparcie mieszkańców korzystających z tej formy współpracy. 6) Uzasadnienie: W projekcie na 2027 rok nie ma odrębnego zapisu o inicjatywie lokalnej, na co zwraca uwagę ANALIZA. Pominięcie tej formy w Programie nie znosi uprawnień wynikających z ustawy, lecz osłabia jej widoczność. Inicjatywa lokalna pozwala wykorzystać pracę społeczną i zasoby rzeczowe mieszkańców oraz partnerów. W Programie wystarczy wskazać dostępną ścieżkę informacji i pomocy, z uwzględnieniem odrębnych zasad oceny	**Nie uwzględnić**	Inicjatywa lokalna stanowi odrębną, ustawowo określoną formę współpracy mieszkańców z jednostką samorządu terytorialnego, uregulowaną w art. 19b–19h ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ustawa przewiduje możliwość występowania przez mieszkańców z wnioskami o realizację zadań publicznych w ramach tej formy współdziałania. W Zabrzu kwestie związane z inicjatywą lokalną zostały uregulowane uchwałą nr LX/788/10 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 8 listopada 2010 r. Brak odrębnego zapisu dotyczącego inicjatywy lokalnej w Rocznym Programie Współpracy nie oznacza rezygnacji Miasta z tej ustawowej formy współdziałania ani nie wyłącza możliwości podejmowania działań zmierzających do jej uruchomienia. Z tego względu nie ma potrzeby powielania regulacji dotyczących inicjatywy lokalnej w rocznym Programie współpracy

	wniosków oraz ustawowego zakresu podmiotowego. 7) Proponowane brzmienie W § 5 ust. 3 pkt 4 dodaje się lit. e w brzmieniu e) upowszechnianiu inicjatywy lokalnej oraz udzielaniu mieszkańcom i uprawnionym organizacjom informacji i pomocy organizacyjnej w przygotowaniu wniosków o wspólną realizację zadań, w szczególności z wykorzystaniem pracy społecznej i zasobów rzeczowych. Współpraca ta odbywa się na zasadach określonych w art. 19b–19h ustawy, z uwzględnieniem art. 3 ust. 3a ustawy oraz właściwej uchwały Rady Miasta dotyczącej trybu i kryteriów oceny wniosków;		
6	Partnerstwa międzysektorowe i współdzielenie zasobów 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 5 ust. 10 - zastąpienie brzmienia. 5) Stanowisko: Wnosimy o rozwinięcie istniejącego zapisu o partnerstwach pozabudżetowych w praktyczny mechanizm łączenia zasobów Miasta, organizacji, szkół, firm, instytucji i sektora nauki. 6) Uzasadnienie: Projekt już dopuszcza wspólną realizację przedsięwzięć finansowanych ze środków pozabudżetowych. Do rozpoczęcia współpracy często potrzebne są jednak najpierw: wspólny temat,	**Nie uwzględnić**	Projekt Programu w § 5 ust. 10 przewiduje możliwość podejmowania współpracy partnerskiej z organizacjami pozarządowymi przy wspólnej realizacji projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Rozwiązanie to stwarza podstawę do rozwijania partnerstw międzysektorowych oraz angażowania zasobów, kompetencji i doświadczenia poszczególnych partnerów, stosownie do charakteru i zakresu planowanych przedsięwzięć. Tworzenie odrębnego, sformalizowanego katalogu zasobów organizacji pozarządowych i innych podmiotów nie jest warunkiem koniecznym do nawiązywania i realizacji tego rodzaju współpracy. Identyfikacja potencjału, kompetencji oraz możliwości zaangażowania poszczególnych partnerów może następować na etapie przygotowywania konkretnych projektów, z uwzględnieniem ich celów, zakresu rzeczowego, wymagań formalnych i organizacyjnych oraz dostępnych możliwości. Należy również zauważyć, że zakres i sposób wykorzystania zasobów poszczególnych partnerów powinny być każdorazowo dostosowane do charakteru przedsięwzięcia oraz uzgodnionych warunków współpracy. Nie ma zatem konieczności tworzenia jednego, stałego wykazu zasobów, który mógłby nie odzwierciedlać aktualnych możliwości i potrzeb podmiotów zaangażowanych w realizację projektów. Miasto uznaje obecne zapisy Programu za wystarczające do podejmowania współpracy partnerskiej i rozwijania wspólnych inicjatyw. Ewentualne działania związane z identyfikacją i wykorzystywaniem zasobów partnerów mogą być podejmowane w ramach przygotowywania i realizacji

	partner posiadający wiedzę, dostępna przestrzeń i jasny podział pracy. Dobrowolny katalog zasobów i potrzeb może ujawnić możliwości, których pojedyncza organizacja nie rozpozna samodzielnie. Wspólne przygotowywanie projektów powinno uwzględniać realne zobowiązania partnerów i wymagane prawem zasady ich wyboru. 7) Proponowane brzmienie § 5 ust. 10 otrzymuje brzmienie 10. Miasto inicjuje i wspiera przygotowanie partnerstw organizacji z komórkami i jednostkami miejskimi, szkołami, przedsiębiorcami, instytucjami oraz sektorem nauki w celu wspólnego rozwiązywania problemów mieszkańców i pozyskiwania środków zewnętrznych. Centrum Organizacji Pozarządowych prowadzi, z wykorzystaniem istniejących narzędzi, dobrowolny katalog potrzeb i oferowanych zasobów partnerów, obejmujący w szczególności przestrzeń, wyposażenie, wiedzę, kompetencje, wolontariat i kanały komunikacji, oraz pomaga w nawiązywaniu współpracy. Zasady korzystania z zasobów są jawne i uzgadniane z ich dysponentami, z poszanowaniem przepisów dotyczących mienia, bezpieczeństwa i podstawowych zadań jednostek. Każde partnerstwo określa cel, podział odpowiedzialności i zasobów, sposób		konkretnych przedsięwzięć, bez konieczności wprowadzania do Programu dodatkowego obowiązku tworzenia odrębnego katalogu.

	koordynacji oraz ocenę rezultatów. Zawarcie partnerstwa i ubieganie się o środki zewnętrzne następuje na zasadach określonych we właściwych przepisach i warunkach naboru.		
7	Praktyczny standard usług Centrum Organizacji Pozarządowych 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 5 ust. 3 pkt 3 - dodanie lit. c; § 5 ust. 4 - dodanie pkt 8. 5) Stanowisko: Wnosimy o określenie czytelnego katalogu usług COP i zasad uzyskania pomocy. 6) Uzasadnienie: Sformułowania o szkoleniach i wsparciu merytorycznym nie informują organizacji, z jakim problemem i w jaki sposób może zwrócić się do COP. Największą praktyczną wartość ma pomoc w przygotowaniu i rozliczaniu projektów, dokumentacji oraz poszukiwaniu partnerów. Standard można tworzyć przez lepsze wykorzystanie obecnych kompetencji, wzajemną pomoc doświadczonych organizacji i współpracę z dostępnymi instytucjami wsparcia. Postulat dotyczy jakości obsługi i dostępności informacji, bez przesądzania modelu kadrowego lub powierzania prowadzenia COP konkretnemu podmiotowi. 7) Proponowane brzmienie W § 5 ust. 3 pkt 3 dodaje się lit. c w brzmieniu	**Nie uwzględnić**	Projekt Programu w § 5 ust. 3 i 4 określa zakres działań Centrum Organizacji Pozarządowych, obejmujący wsparcie informacyjne, szkoleniowe, merytoryczne i organizacyjne na rzecz organizacji pozarządowych. Propozycja wprowadzenia odrębnego standardu usług COP dotyczy przede wszystkim szczegółowych zasad organizacji pracy Centrum, sposobu obsługi organizacji, zakresu świadczonego wsparcia oraz bieżącej realizacji jego zadań. Są to zagadnienia o charakterze organizacyjnym i wykonawczym, które mogą być określane w ramach bieżącego zarządzania działalnością Centrum, z uwzględnieniem potrzeb organizacji pozarządowych oraz możliwości kadrowych i organizacyjnych Miasta. Art. 5a ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa elementy, które powinien zawierać roczny Program współpracy, w tym cele, zasady, zakres i formy współpracy oraz sposób jej realizacji. Przepis ten nie nakłada jednak na jednostkę samorządu terytorialnego obowiązku opracowania i zamieszczenia w Programie odrębnego standardu świadczenia usług przez Centrum Organizacji Pozarządowych. Miasto uznaje, że obecne zapisy projektu Programu określają wystarczające ramy wsparcia organizacji pozarządowych w ramach działalności COP. Ewentualne doprecyzowanie standardów funkcjonowania Centrum może być przedmiotem odrębnych ustaleń organizacyjnych, bez konieczności wprowadzania szczegółowych regulacji do rocznego Programu współpracy.

	c) zapewniania organizacjom dostępu do praktycznej informacji i doradztwa dotyczącego wyszukiwania naborów zewnętrznych, przygotowania i rozliczania projektów, dokumentacji organizacyjnej i zmian statutów oraz tworzenia partnerstw. Wsparcie jest realizowane w zakresie posiadanych kompetencji, a sprawy wymagające wiedzy specjalistycznej kieruje się do właściwych instytucji lub współpracujących ekspertów; W § 5 ust. 4 dodaje się pkt 8 w brzmieniu 8) przygotowania i opublikowania do dnia 31 marca 2027 r., po rozpoznaniu potrzeb organizacji, katalogu dostępnych usług Centrum Organizacji Pozarządowych, obejmującego zakres pomocy, sposób zgłoszenia, dostępne terminy kontaktu, zasady korzystania z przestrzeni i wyposażenia oraz sposób zgłaszania uwag i oceny jakości wsparcia. Katalog aktualizuje się wraz ze zmianą oferty, wykorzystując istniejące zasoby COP i dobrowolną współpracę partnerów;		
8	Aktywna animacja środowiska i realizacja zgłoszonych wniosków 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 5 ust. 4 pkt 1 - zastąpienie brzmienia; dodanie w § 5 ust. 4 pkt 9 i 10. 5) Stanowisko: Wnosimy o aktywne docieranie	**Nie uwzględnić**	Projekt Programu w § 5 ust. 4 przewiduje zadania związane z diagnozowaniem potrzeb organizacji pozarządowych, aktywizowaniem środowiska oraz wspieraniem zgłaszanych inicjatyw. Tym samym proponowany kierunek działań znajduje odzwierciedlenie w założeniach funkcjonowania Centrum Organizacji Pozarządowych. Należy jednak odróżnić rozpoznawanie potrzeb organizacji i wspieranie zgłaszanych przez nie inicjatyw od obowiązku realizacji każdego zgłoszonego wniosku. Możliwość podjęcia konkretnych działań zależy od ich charakteru, zgodności z zadaniami Miasta, zasadności, możliwości organizacyjnych oraz dostępnych środków finansowych. Przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o

	COP do organizacji oraz o informację zwrotną o zgłoszonych potrzebach i pomysłach. 6) Uzasadnienie: Organizacja mająca trudności administracyjne lub niewielkie doświadczenie może nie zgłosić się samodzielnie na szkolenie. Krótkie spotkania branżowe, kontakt z inicjatywy COP i wymiana doświadczeń pozwolą objąć wsparciem także mniejsze podmioty. Przekazane uwagi dotyczące funkcjonowania COP wskazują na potrzebę systematycznej informacji o dalszym postępowaniu ze zgłoszonymi propozycjami. Rejestrowanie spraw i przekazywanie odpowiedzi pozwoli rozdzielić pomysły wykonalne, wymagające partnera i pozostające poza kompetencją COP. 7) Proponowane brzmienie § 5 ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie 1) diagnozowania potrzeb środowiska zabrzańskich organizacji przez aktywny kontakt, otwarte zaproszenia do współpracy i krótkie badanie potrzeb, z uwzględnieniem organizacji nowych, małych i dotychczas niekorzystających ze wsparcia COP; W § 5 ust. 4 dodaje się pkt 9 i 10 w brzmieniu 9) organizowania wymiany doświadczeń, dobrowolnego mentoringu i spotkań służących		wolontariacie nie nakładają na Miasto obowiązku prowadzenia odrębnego, sformalizowanego rejestru potrzeb organizacji pozarządowych w ramach rocznego Programu współpracy. Nie oznacza to jednak, że Miasto nie może wykorzystywać narzędzi ewidencjonowania zgłoszeń na potrzeby bieżącej organizacji pracy i planowania działań. Sposób gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o potrzebach organizacji powinien być dostosowany do charakteru zgłaszanych spraw oraz możliwości organizacyjnych Miasta. Wprowadzanie do Programu dodatkowego obowiązku prowadzenia odrębnego rejestru nie jest zatem konieczne do realizacji jego celów. Miasto uznaje obecne zapisy Programu za wystarczające do prowadzenia działań animacyjnych, rozpoznawania potrzeb organizacji pozarządowych i reagowania na zgłaszane inicjatywy, z uwzględnieniem właściwości Miasta oraz dostępnych możliwości organizacyjnych i finansowych .

	łączeniu organizacji we wspólne przedsięwzięcia, przy wykorzystaniu wiedzy praktyków sektora oraz partnerów lokalnych; 10) prowadzenia prostego rejestru zgłoszonych potrzeb i propozycji, z informacją o sposobie postępowania i stanie sprawy. Zgłaszający otrzymuje potwierdzenie przyjęcia oraz informację o możliwym sposobie pomocy albo przekazaniu sprawy według właściwości, co do zasady w ciągu 14 dni roboczych. Termin ten ma charakter standardu obsługi i nie narusza terminów ustawowych. Zbiorcze, zanonimizowane wnioski oraz stan realizacji uzgodnionych działań omawia się podczas spotkań kwartalnych;		
9	Przejrzysta informacja i użyteczna obsługa elektroniczna 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 5 ust. 3 pkt 1 lit. b oraz pkt 2 lit. c - zastąpienie brzmienia. 5) Stanowisko: Wnosimy o jeden uporządkowany punkt dostępu do informacji, orientacyjny kalendarz konkursów oraz czytelną ścieżkę elektronicznej obsługi spraw. 6) Uzasadnienie: Projekt przewiduje serwis informacyjny, promocję w aplikacji miejskiej i rozwijanie współpracy informatycznej. Funkcja promocyjna nie określa jednak, gdzie organizacja ma znaleźć komplet aktualnych warunków, dokumentów i odpowiedzi. Zgodnie z	**Nie uwzględnić**	Miasto zapewnia organizacjom pozarządowym dostęp do informacji o otwartych konkursach ofert, naborach i ich rozstrzygnięciach za pośrednictwem obowiązujących kanałów komunikacji, w szczególności Biuletynu Informacji Publicznej, miejskich serwisów internetowych oraz strony Centrum Organizacji Pozarządowych. Kanały te umożliwiają udostępnianie informacji o możliwościach ubiegania się o środki publiczne oraz wynikach prowadzonych postępowań. Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie ogłoszenie otwartego konkursu ofert zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej, w siedzibie organu administracji publicznej w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń oraz na stronie internetowej organu. Termin składania ofert nie może być krótszy niż 21 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia, zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy. Miasto realizuje zatem obowiązki informacyjne z uwzględnieniem ustawowo określonych zasad publikacji ogłoszeń. Przepisy ustawy nie nakładają natomiast na Miasto obowiązku opracowywania i publikowania z wyprzedzeniem stałego kalendarza wszystkich konkursów i naborów. Możliwość określenia terminów poszczególnych postępowań zależy od przyjętych rozwiązań budżetowych, dostępności środków finansowych, planów realizacji zadań publicznych oraz potrzeb poszczególnych obszarów działalności Miasta. Ewentualne harmonogramy mogą mieć charakter informacyjny i orientacyjny, nie zastępując właściwych ogłoszeń o naborach. Nie ma również uzasadnienia dla ustanawiania w Programie jednolitego obowiązku elektronicznej obsługi wszystkich postępowań, niezależnie od ich trybu, charakteru oraz właściwych dla nich zasad składania

	ANALIZĄ potrzebna jest użyteczność obsługi, a nie samo zwiększanie liczby kanałów komunikacji. Zestawienie odnośników do istniejących publikacji BIP i wspólna struktura informacji mogą przynieść poprawę bez zakupu nowej platformy. Wczesny kalendarz pomaga planować ciągłość działań i ogranicza organizacyjny pośpiech. 7) Proponowane brzmienie § 5 ust. 3 pkt 1 lit. b otrzymuje brzmienie b) prowadzenie na istniejącej stronie Miasta jednego uporządkowanego punktu informacji dla organizacji, zawierającego orientacyjny kalendarz konkursów i aktualizacje terminów, wykaz właściwych komórek, ogłoszenia, wymagane dokumenty, wyniki i odpowiedzi na powtarzające się pytania. Kalendarz publikuje się do dnia 31 stycznia 2027 r., a następnie aktualizuje wraz z pojawieniem się nowych informacji. Publikuje się także zestawienie ofert i rozstrzygnięć z odnośnikami do źródłowych dokumentów BIP oraz opisami rezultatów zakończonych zadań, w zakresie dopuszczalnym prawem i z ochroną danych osobowych; § 5 ust. 3 pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie		ofert i dokumentów. Sposób prowadzenia poszczególnych naborów powinien uwzględniać obowiązujące przepisy prawa oraz wymagania określone dla danego postępowania. Miasto uznaje istniejące rozwiązania informacyjne i organizacyjne za wystarczające do zapewnienia organizacjom pozarządowym dostępu do informacji o możliwościach współpracy i ubiegania się o środki publiczne. Nie wyklucza to dalszego doskonalenia sposobu przekazywania informacji ani wykorzystywania dodatkowych narzędzi elektronicznych, stosownie do potrzeb i możliwości organizacyjnych.

	c) rozwijania elektronicznej obsługi współpracy w oparciu o dostępne narzędzia Miasta, poprzez opublikowanie instrukcji składania ofert, uzupełnień, umów i sprawozdań drogami przewidzianymi prawem i warunkami właściwego postępowania oraz zapewnienie organizacjom pomocy w korzystaniu z tych narzędzi i dostępnych alternatywnych form kontaktu;		
10	Reprezentacja sektora i bezstronność komisji konkursowych 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 10 ust. 2 - zastąpienie brzmienia; po ust. 2 - dodanie ust. 2a i 2b; w ust. 8 - dodanie pkt 7. 5) Stanowisko: Wnosimy o jawny nabór kandydatów, określenie liczbowej reprezentacji strony społecznej i wyraźne stosowanie zasad bezstronności. 6) Uzasadnienie: Projekt przewiduje udział osób wskazanych przez organizacje nieuczestniczące w konkursie, lecz nie określa ich minimalnej liczby ani trybu zgłaszania. Zwiększenie przejrzystości składu komisji wzmacnia zaufanie do procedury i odpowiada postulatom ANALIZY. Udział przedstawicieli sektora nie może oznaczać udziału osób powiązanych z oferentem, a reguła liczbowej reprezentacji musi uwzględniać ustawowe wyjątki. FORUM nie postuluje	**Nie uwzględnić**	Zasady powoływania i funkcjonowania komisji konkursowych zostały uregulowane w art. 15 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz uszczegółowione w § 10 projektu Programu. Zgodnie z art. 15 ust. 2d ustawy w skład komisji konkursowych wchodzą osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, z wyłączeniem osób wskazanych przez podmioty uczestniczące w danym konkursie. Jednocześnie art. 15 ust. 2da określa przypadki, w których komisja może działać bez udziału tych osób, w szczególności gdy żadna organizacja nie wskaże kandydatów, wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach komisji albo wszystkie podlegają wyłączeniu. Ponadto art. 15 ust. 2f przewiduje stosowanie do członków komisji przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego dotyczących wyłączenia pracownika. Obowiązujące przepisy określają zatem zasady udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe w opiniowaniu ofert, a jednocześnie ustanawiają mechanizmy służące zapewnieniu bezstronności i ograniczeniu ryzyka konfliktu interesów. Nie przewidują natomiast obowiązku zapewnienia stałej reprezentacji określonym organizacjom, federacjom lub porozumieniom ani zagwarantowania im miejsc w komisjach konkursowych. Wprowadzenie dodatkowych zasad reprezentacji konkretnych podmiotów mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego uprzywilejowania wybranych organizacji i ograniczenia otwartego charakteru procedury wskazywania osób do udziału w pracach komisji. Skład komisji powinien być ustalany zgodnie z ustawowymi zasadami, z uwzględnieniem charakteru danego konkursu oraz obowiązujących przesłanek wyłączenia. Miasto uznaje obowiązujące przepisy oraz rozwiązania przyjęte w § 10 projektu Programu za wystarczające do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania komisji konkursowych, udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe na zasadach ustawowych oraz zachowania bezstronności w procesie opiniowania ofert.

	zastrzeżenia miejsc dla własnych organizacji. 7) Proponowane brzmienie § 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie 2. W skład komisji konkursowej wchodzą przedstawiciele Prezydenta Miasta Zabrze oraz co najmniej dwie osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, z zachowaniem ustawowych wyłączeń. Jeżeli po przeprowadzeniu otwartego naboru dostępna jest tylko jedna uprawniona i gotowa do udziału osoba wskazana przez stronę społeczną, powołuje się tę osobę. Działanie komisji bez udziału osób wskazanych przez stronę społeczną jest możliwe wyłącznie w przypadkach określonych w art. 15 ust. 2da ustawy. Dodaje się § 10 ust. 2a i 2b w brzmieniu 2a. Kandydatów strony społecznej wyłania się w otwartym naborze ogłoszonym w BIP i miejskim serwisie dla organizacji, z terminem zgłoszeń nie krótszym niż 14 dni. Ogłoszenie określa wymogi, sposób zgłoszenia i kryteria wyboru, a informacja o wyniku naboru wskazuje sposób ich zastosowania. 2b. Przed rozpoczęciem opiniowania ofert członkowie składają oświadczenia umożliwiające ustalenie przesłanek wyłączenia, a w razie ich wystąpienia podlegają wyłączeniu na		

	zasadach ustawowych. Informację o zastosowanych wyłączeniach oraz przyczynie ograniczonego udziału strony społecznej odnotowuje się w protokole. W § 10 ust. 8 dodaje się pkt 7 w brzmieniu 7) informację o zastosowanych wyłączeniach oraz o przyczynach powołania mniej niż dwóch osób wskazanych przez stronę społeczną albo działania komisji bez ich udziału, jeżeli wystąpiły takie okoliczności.		
11	Ocena efektów społecznych i jakości współpracy 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 8 ust. 1 - dodanie pkt 5–9; dodanie w § 8 ust. 2–4. 5) Stanowisko: Wnosimy o uzupełnienie czterech mierników projektu o niewielki zestaw wskaźników współpracy pozafinansowej, zaangażowania i jakości wsparcia oraz o wspólne omówienie wniosków. 6) Uzasadnienie: Liczba organizacji, beneficjentów i umów oraz wielkość środków nie pokazują, czy łatwiej uzyskać pomoc, czy partnerzy współpracują i jakie zasoby uruchamiają. ANALIZA trafnie wskazuje potrzebę zachowania pomiaru wkładu organizacji, w tym osobowego i rzeczowego. Proponujemy korzystać z danych już zbieranych, prostych rejestrów COP i krótkiej ankiety. Pomiar	**Nie uwzględnić**	Zgodnie z art. 5a ust. 4 pkt 9 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie roczny Program współpracy powinien określać sposób oceny jego realizacji. Wymóg ten został uwzględniony w § 8 projektu, w którym określono mierniki służące ocenie realizacji Programu, w szczególności zakresu i skali współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, w tym jej wymiaru finansowego i pozafinansowego. Należy przy tym rozróżnić ocenę realizacji Programu współpracy od kontroli i oceny realizacji poszczególnych zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym. Art. 17 ustawy przewiduje możliwość dokonywania przez organ zlecający kontroli i oceny realizacji zadania, obejmującej w szczególności stopień jego wykonania, efektywność, rzetelność i jakość, a także prawidłowość wykorzystania środków publicznych. Z kolei art. 18 określa obowiązki sprawozdawcze związane z wykonaniem zleconych zadań. Mechanizmy te dotyczą poziomu realizacji konkretnych zadań i nie zastępują oceny całego Programu. Ustawa nie określa zamkniętego katalogu mierników oceny realizacji Programu ani nie nakłada obowiązku prowadzenia odrębnego systemu badania jakości współpracy, w tym przeprowadzania dodatkowych ankiet, stosowania rozbudowanych wskaźników jakościowych czy wprowadzania szczególnych obowiązków ewidencyjnych. Nie oznacza to jednak, że takie narzędzia nie mogą być wykorzystywane – ich zastosowanie pozostaje kwestią przyjętej przez Miasto organizacji procesu monitorowania i oceny współpracy. W ocenie Miasta zakres mierników określonych w projekcie Programu jest adekwatny do jego charakteru i pozwala na ocenę stopnia realizacji zaplanowanych działań. Zgodnie z art. 5a ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 31 maja

	ma wspierać poprawę współpracy, bez rozbudowywania sprawozdawczości organizacji. Godziny pracy społecznej i rodzaje udostępnionych zasobów można opisywać bez narzucania ich sztucznej wyceny pieniężnej. 7) Proponowane brzmienie W § 8 ust. 1 dodaje się pkt 5–9 w brzmieniu 5) liczby spotkań dialogu oraz organizacji uczestniczących w konsultacjach i wspólnym planowaniu; 6) liczby organizacji korzystających z usług COP, rodzajów udzielonej pomocy i oceny jej użyteczności w dobrowolnej krótkiej ankiecie; 7) liczby i rezultatów wspólnych inicjatyw oraz partnerstw, w tym projektów przygotowanych do naborów zewnętrznych; 8) zakresu zaangażowania osobowego i rzeczowego organizacji oraz partnerów, opisywanego na podstawie dostępnych danych, w tym godzin wolontariatu lub pracy społecznej i rodzaju współdzielonych zasobów; 9) dostępności działań dla mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami, oraz zasięgu inicjatyw w dzielnicach Miasta.		każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz opublikować w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni.

	Dodaje się § 8 ust. 2–4 w brzmieniu 2. Dla wskaźników określa się źródło danych, podmiot odpowiedzialny, częstotliwość pomiaru i oczekiwany wynik. Dane za rok 2026 stanowią punkt odniesienia, o ile są dostępne; w pozostałych przypadkach pomiar bazowy przeprowadza się w pierwszym kwartale 2027 r. w zakresie możliwym do ustalenia. Cele na 2027 r. określa się w planie działań, o którym mowa w § 5 ust. 11; dla spotkań dialogu przyjmuje się minimum cztery spotkania w roku. 3. Ocena wykorzystuje istniejące sprawozdania i rejestry oraz dobrowolną informację zwrotną. Zaangażowanie osobowe i rzeczowe wykazuje się oddzielnie od środków finansowych, zgodnie z charakterem zadania i aktualnymi przepisami, bez obowiązku wyceny wszystkich zasobów. 4. Do dnia 30 kwietnia 2028 r. Miasto zorganizuje otwarte omówienie wyników realizacji Programu na 2027 rok z organizacjami i Zabrzańską Radą Działalności Pożytku Publicznego. Wnioski i propozycje usprawnień zostaną ujęte w sprawozdaniu przedkładanym Radzie Miasta i publikowanym w BIP do dnia 31 maja 2028 r. oraz wykorzystane w pracach nad kolejnym programem.		
12	Wieloletni kierunek rozwoju współpracy 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę:	**Nie uwzględnić**	Zgodnie z art. 5a ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może uchwalić wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy. Przepis ten ma charakter

	Załącznik, § 2 ust. 2 - dodanie pkt 5; § 5, po proponowanym ust. 11 - dodanie ust. 12. 5) Stanowisko: Wnosimy o rozpoczęcie w 2027 roku wspólnych prac nad kierunkami rozwoju współpracy do 2030 roku, które mogą stać się podstawą odrębnego programu wieloletniego. 6) Uzasadnienie: Roczny Program jest obowiązkowy i powinien zostać uchwalony w ustawowym terminie. Dokument wieloletni może go uzupełniać, porządkując cele, rozwój COP i zasady partnerstwa. Nie utożsamiamy takiego planu z gwarancją finansowania. Wnioski ANALIZY dotyczące ciągłości usług proponujemy w pierwszej kolejności realizować przez wcześniejszy kalendarz działań, rozpoznanie potrzeb i planowanie współpracy. Warto wspólnie ustalić, jakie usprawnienia można utrzymać przez kolejne lata dzięki lepszej organizacji i partnerstwom. 7) Proponowane brzmienie W § 2 ust. 2 dodaje się pkt 5 w brzmieniu 5) rozwijanie trwałych mechanizmów dialogu, współpracy międzysektorowej i wykorzystania lokalnych zasobów, z uwzględnieniem wieloletniej perspektywy rozwoju sektora obywatelskiego.		fakultatywny i nie nakłada na Miasto obowiązku opracowania takiego programu ani nie określa terminu jego przygotowania. Ustawa rozróżnia roczny i wieloletni program współpracy, pozostawiając decyzję o przyjęciu programu wieloletniego w kompetencji organu stanowiącego. Jednocześnie art. 5a ust. 5 określa jego podstawowe elementy, obejmujące w szczególności cel główny i cele szczegółowe, zakres przedmiotowy, okres i sposób realizacji oraz wysokość środków planowanych na realizację programu. Opracowanie wieloletnich kierunków rozwoju współpracy do 2030 roku stanowiłoby zatem odrębne przedsięwzięcie programowe, wymagające uprzedniej analizy dotychczasowej współpracy z sektorem pozarządowym, potrzeb organizacji i mieszkańców, spójności z dokumentami strategicznymi Miasta, a także możliwości finansowych i organizacyjnych samorządu. Zasadność podjęcia takich prac powinna być rozpatrywana odrębnie, z uwzględnieniem aktualnych uwarunkowań i priorytetów Miasta. Roczny Program współpracy na 2027 rok nie jest właściwym instrumentem do przesądzania o obowiązku opracowania odrębnego programu wieloletniego ani do wyznaczania terminu jego przedstawienia, w szczególności do 30 września 2027 roku. Nie oznacza to wykluczenia możliwości podjęcia takich prac w przyszłości, lecz pozostawienie decyzji w tym zakresie właściwym organom Miasta

	Dodaje się § 5 ust. 12 w brzmieniu 12. W 2027 r. Miasto, we współpracy z organizacjami, podejmie prace nad kierunkami rozwoju współpracy do 2030 roku. Do dnia 30 września 2027 r. zostaną przedstawione do dyskusji propozycje oparte na diagnozie potrzeb mieszkańców i potencjału organizacji, obejmujące cele, rozwój usług COP, zasady partnerstwa, wykorzystanie zasobów oraz coroczny przegląd postępów. Wyniki prac mogą stanowić podstawę odrębnego projektu wieloletniego programu współpracy, przygotowanego i konsultowanego w trybie określonym w ustawie. Roczny Program zachowuje odrębny charakter i ustawowe terminy uchwalenia.		
13	Spójność odesłań do ustawy 4) Miejsce, do którego wnosi się uwagę: Załącznik, § 1 ust. 1 pkt 2 oraz § 4 ust. 3 - zastąpienie brzmienia; § 5 ust. 5 pkt 1 - dodanie zdania końcowego. 5) Stanowisko: Wnosimy o doprecyzowanie definicji organizacji, uporządkowanie podstaw zlecania zadań i uwzględnienie aktualnych zasad wkładów osobowych i rzeczowych. 6) Uzasadnienie: Art. 14 ust. 2 ustawy, wskazany w § 4 ust. 3 projektu jako tryb zlecania, dotyczy oferty wspólnej, a art. 16 ust. 3 określa maksymalny okres zawarcia umowy. Właściwe jest odesłanie	**Częściowo uwzględnić**	Miasto uwzględnia uwagę w zakresie konieczności dostosowania zapisów projektu Programu do aktualnego stanu prawnego, w szczególności poprzez korektę odesłań ustawowych zawartych w § 4 ust. 3. Wskazane w projekcie art. 14 ust. 2 i art. 16 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie stanowią ogólnej podstawy określającej tryby zlecania realizacji zadań publicznych. Art. 14 ust. 2 dotyczy ofert wspólnych, natomiast art. 16 ust. 3 odnosi się do umów zawieranych w związku ze zleceniem realizacji zadań publicznych. Właściwą podstawę określającą tryby wspierania i powierzania realizacji zadań publicznych stanowi art. 11 ust. 2 ustawy. W związku z tym odesłanie w projekcie zostanie zweryfikowane i odpowiednio skorygowane. Miasto nie znajduje natomiast uzasadnienia dla przyjęcia proponowanej zmiany § 1 ust. 1 pkt 2, ponieważ obecne brzmienie tego postanowienia obejmuje organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, a tym samym zapewnia właściwy zakres podmiotowy Programu. Jednocześnie Miasto uwzględni zmiany wprowadzone ustawą z dnia 19 czerwca 2026 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o grach hazardowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1040). Dotyczą one m.in. zasad zlecania realizacji zadań publicznych, wymaganych wkładów rzeczowych i osobowych oraz możliwości ich zastępowania środkami finansowymi, a także treści ofert i sprawozdań. Zmiany te zostaną uwzględnione w dokumentacji i procedurach związanych ze zlecaniem zadań publicznych, z zachowaniem terminów

	aktualne przepisy ustawy dotyczące wkładów rzeczowych lub osobowych oraz możliwości ich zastąpienia środkami finansowymi, w szczególności art. 5 ust. 4a i art. 13 ust. 2b ustawy.		

Uwagi Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski Kolo w Zabrzu

Nr	Przedmiot uwagi PZN kolo Zabrze	Proponowane rozstrzygnięcie	Uzasadnienie
1	Uwaga dotycząca wsparcia infrastrukturalnego i niefinansowego (Dostęp do internetu i lokali, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu) • Wskazanie fragmentu: Dotyczący form współpracy niefinansowej oraz wspierania organizacji NGO. • Proponowane brzmienie zapisu: „Miasto Zabrze zapewnia wsparcie rzeczowe dla organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Zabrza, polegające na umożliwieniu bezpłatnego korzystania z	**Nie uwzględnić**	Miasto dostrzega znaczenie zgłoszonego problemu oraz trudności, z jakimi mierzą się organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w zakresie dostępu do internetu, prowadzenia bieżącej działalności i kontaktu z odbiorcami wsparcia. Potrzeby te są istotne z punktu widzenia przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu oraz zapewnienia organizacjom warunków do realizacji ich celów statutowych. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przewiduje różne formy współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, w tym formy pozafinansowe. Nie nakłada jednak na jednostkę samorządu terytorialnego obowiązku zapewnienia organizacjom bezpłatnego dostępu do określonej infrastruktury ani zwalniania ich z opłat związanych z użytkowaniem lokali. Wybór form współpracy pozostaje uzależniony od zadań Miasta, przyjętych zasad współpracy, dostępnych zasobów oraz możliwości organizacyjnych i finansowych. Proponowany zapis przewiduje generalne zobowiązanie Miasta do zapewnienia bezpłatnego dostępu do miejskiej sieci

	miejskiej sieci internetowej/światłowodowej w lokalach użytkowanych przez te organizacje oraz zwolnieniu z kosztów eksploatacyjnych za te lokale." • Uzasadnienie: Nasza organizacja boryka się z dokuczliwym brakiem finansów oraz brakiem internetu w użytkowanym lokalu. W dobie rozwoju cyfryzacji brak sieci ogranicza naszą działalność, kontakt z podopiecznymi i innymi organizacjami, pisanie projektów, wysyłanie dokumentów, składanie wniosków o granty w systemach elektronicznych. Wsparcie to jest kluczowe dla przetrwania Koła.		internetowej oraz zwolnienia z kosztów eksploatacyjnych lokali organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Nie określa jednak zasad przyznawania takiego wsparcia, kryteriów kwalifikowania organizacji, zakresu świadczeń ani sposobu rozpatrywania wniosków. Nie uwzględnia również zróżnicowania sytuacji prawnej i faktycznej lokali użytkowanych przez organizacje, w tym podstawy ich udostępnienia, treści zawartych umów oraz rodzaju ponoszonych opłat. Realizacja proponowanego rozwiązania wymagałaby każdorazowo uwzględnienia obowiązujących przepisów i zasad gospodarowania mieniem komunalnym, w tym właściwego trybu udostępniania nieruchomości, warunków korzystania z lokali oraz możliwości zastosowania odpowiednich rozwiązań w zakresie ponoszonych kosztów. Niezależnie od tego zapewnienie dostępu do miejskiej sieci internetowej uzależnione byłoby od dostępności infrastruktury, możliwości technicznych oraz warunków organizacyjnych i finansowych świadczenia takiej usługi. Wprowadzenie proponowanego rozwiązania w formie generalnego zobowiązania wymagałoby zatem uprzedniego określenia jednolitych, przejrzystych i możliwych do zastosowania kryteriów udzielania wsparcia, a także oszacowania jego skutków finansowych i organizacyjnych. Należy przy tym uwzględnić zasady gospodarowania środkami publicznymi, zgodnie z którymi wydatki powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem optymalnego doboru metod i środków służących realizacji zadań publicznych. Miasto nie wyklucza możliwości udzielania organizacjom pozarządowym wsparcia pozafinansowego, w tym dotyczącego dostępu do pomieszczeń lub infrastruktury, w ramach dostępnych zasobów i obowiązujących zasad. Zasadność takiego wsparcia powinna być jednak rozpatrywana indywidualnie, z uwzględnieniem charakteru działalności organizacji, zakresu realizowanych przez nią działań na rzecz mieszkańców, rzeczywistych potrzeb, możliwości Miasta oraz obowiązujących regulacji prawnych. W związku z powyższym Miasto nie znajduje uzasadnienia dla wprowadzenia do Rocznego Programu Współpracy na 2027 rok proponowanego zapisu ustanawiającego generalny obowiązek bezpłatnego zapewnienia dostępu do miejskiej sieci internetowej oraz zwolnienia organizacji z kosztów eksploatacyjnych użytkowanych lokali.
2	2. Uwaga dotycząca zabezpieczenia usług Asystentów i Opiekunów osób niewidomych • Wskazanie fragmentu: Rozdział określający priorytetowe zadania publiczne w 2027 roku (obszar: działalność na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ochrona zdrowia).	**Nie uwzględnić**	Miasto dostrzega znaczenie usług asystencji osobistej oraz usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niewidomych i słabowidzących, w szczególności w zakresie samodzielnego funkcjonowania, przemieszczania się, załatwiania spraw życia codziennego oraz uczestnictwa w życiu społecznym. Zapewnienie odpowiedniego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami stanowi istotny element lokalnej polityki społecznej. Nie oznacza to jednak zasadności wprowadzenia do Rocznego Programu Współpracy na 2027 rok zapisu, który zakładałby generalne zobowiązanie do ciągłego świadczenia i finansowania wszystkich wskazanych usług, niezależnie od właściwych dla nich zasad organizacji, przyznawania i

	• Proponowane brzmienie zapisu: „Do priorytetowych zadań publicznych w 2027 roku zalicza się: Świadczenie ciągłych usług Asystenta Osobistego Osoby z Niepełnosprawnością w szczególności z dysfunkcją wzroku oraz Specjalistycznych Usług Opiekuńczych, a także dofinansowanie szkoleń dla kadry asystenckiej." • Uzasadnienie: W Zabrzu występuje niestety brak asystentów i opiekunów przeszkolonych do pomocy osobom niewidomym i słabowidzącym. Powoduje to dotkliwą izolację naszych podopiecznych. Miasto powinno zagwarantować stabilne finansowanie tych usług w trybie ciągłym (niezależnie od przerw w programach ministerialnych).		finansowania. Należy rozróżnić usługi asystencji osobistej od usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, ponieważ są to odrębne formy wsparcia, realizowane na podstawie różnych regulacji i instrumentów finansowania. Usługi asystencji osobistej są obecnie realizowane m.in. w ramach programów resortowych finansowanych z Funduszu Solidarnościowego, których warunki, zakres i wysokość dostępnych środków określane są dla poszczególnych edycji. Udział jednostki samorządu terytorialnego w tych programach jest uzależniony od spełnienia określonych warunków, złożenia wniosku oraz przyznania środków. Ponadto na etapie prac nad Programem na 2027 rok należy uwzględnić trwające zmiany legislacyjne dotyczące systemowego uregulowania asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami. Okoliczności te nie uzasadniają przyjmowania w rocznym Programie bezwarunkowej gwarancji finansowania usług niezależnie od obowiązujących zasad i dostępnych instrumentów. Odrębne zasady dotyczą usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Natomiast organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi stanowi zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 3 tej ustawy. Zasady przyznawania i zakres usług określa art. 50 ustawy, z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji osoby wymagającej wsparcia oraz przesłanek wskazanych w tym przepisie. Obowiązki Miasta w zakresie usług opiekuńczych wynikają bezpośrednio z przepisów ustawy o pomocy społecznej i powinny być realizowane na zasadach w niej określonych. Roczny Program Współpracy nie zastępuje tych regulacji ani indywidualnej procedury przyznawania świadczeń. Może natomiast określać priorytety współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym w zakresie realizacji zadań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Samo wskazanie danego obszaru jako priorytetowego nie stanowi jednak gwarancji przyznania określonych usług każdej osobie ani zapewnienia ich realizacji w nieograniczonym wymiarze i przez cały rok. Proponowany zapis łączy w jednym priorytecie usługi asystencji osobistej, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz dofinansowanie szkoleń dla kadry asystenckiej, nie rozróżniając zasad realizacji i finansowania tych działań. Nie określa również zakresu szkoleń, ich adresatów ani podmiotu odpowiedzialnego za ich organizację. Wprowadzenie tak sformułowanego priorytetu nie przesądzałoby o sposobie jego wykonania ani o możliwości zabezpieczenia środków na wszystkie wymienione działania. Miasto może określać zadania w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami jako priorytetowe oraz zlecać ich realizację organizacjom pozarządowym w trybach przewidzianych przepisami prawa. Zlecanie zadań publicznych wymaga jednak

			określenia ich zakresu, warunków realizacji i wysokości środków przeznaczonych na ich finansowanie, z uwzględnieniem obowiązujących procedur oraz możliwości budżetowych Miasta. Samo ujęcie zadania w katalogu priorytetów nie tworzy zobowiązania do jego zlecenia ani nie stanowi podstawy do zagwarantowania stałego finansowania w określonej wysokości. W związku z powyższym Miasto nie znajduje uzasadnienia dla wprowadzenia do Rocznego Programu Współpracy na 2027 rok proponowanego zapisu w brzmieniu zakładającym ciągłe świadczenie i stabilne finansowanie wskazanych usług oraz szkoleń bez określenia zasad ich realizacji i źródeł finansowania. Nie wyklucza to dalszego organizowania usług asystencji osobistej, realizacji ustawowych zadań z zakresu pomocy społecznej ani podejmowania działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji osób świadczących wsparcie – stosownie do obowiązujących przepisów.
3	Uwaga dotycząca procedur finansowych (Małe granty) • Wskazanie fragmentu: Rozdział dotyczący finansowych form współpracy. • Proponowane brzmienie zapisu: „Miasto Zabrze zabezpiecza celową pulę środków na realizację zadań w trybie uproszczonym (tzw. małe granty – art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego) dedykowaną wsparciu bieżącej działalności mniejszych organizacji branżowych." • Uzasadnienie: Ułatwiona ścieżka pozyskiwania mikrodotacji do 10 000 zł pozwoli naszemu kołu PZN w Zabrzu utrzymać ciągłość działań bez konieczności konkurowania w większych konkursach z dużymi organizacjami.	**Nie uwzględnić**	Miasto Zabrze dostrzega znaczenie uproszczonego trybu zlecania realizacji zadań publicznych, o którym mowa w art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jako instrumentu umożliwiającego organizacjom pozarządowym podejmowanie lokalnych inicjatyw o mniejszej skali. Nie znajduje jednak uzasadnienia wprowadzenie do Programu zobowiązania do wyodrębnienia odrębnej puli środków finansowych przeznaczonej na bieżącą działalność mniejszych organizacji branżowych. Zgodnie z art. 19a ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, uznając celowość realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym, może zlecić jego realizację z pominięciem otwartego konkursu ofert. Zastosowanie tego trybu ma charakter fakultatywny i wymaga indywidualnej oceny zgłoszonej oferty, w szczególności pod kątem celowości realizacji zadania, jego zgodności z zakresem zadań publicznych Miasta oraz możliwości finansowych. Samo złożenie oferty nie rodzi po stronie organizacji roszczenia o przyznanie dotacji. Należy również uwzględnić zmiany art. 19a ustawy, obowiązujące od 1 września 2026 r., wprowadzone ustawą z dnia 19 czerwca 2026 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o grach hazardowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1040). Aktualnie wysokość dofinansowania lub finansowania pojedynczego zadania w tym trybie nie może przekroczyć 20 000 zł, a łączna kwota środków przekazanych jednej organizacji w danym roku kalendarzowym – 40 000 zł. Jednocześnie wysokość środków przyznanych w trybie art. 19a nie może przekroczyć 30% dotacji planowanych w danym roku budżetowym na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy. Ostatni z wymienionych limitów określa maksymalny udział małych grantów w planowanej puli dotacji, nie ustanawia natomiast obowiązku przeznaczenia środków w określonej wysokości na ten tryb ani wyodrębnienia ich dla wskazanej kategorii organizacji. Wprowadzenie proponowanego zapisu oznaczałoby przyjęcie dodatkowego zobowiązania dotyczącego sposobu

			planowania i rozdysponowywania środków publicznych. Ograniczałoby to elastyczność Miasta w ustalaniu zakresu i skali finansowania poszczególnych zadań, stosownie do aktualnych potrzeb mieszkańców, przyjętych priorytetów oraz możliwości budżetowych. Proponowane rozwiązanie wymagałoby ponadto określenia wysokości takiej puli, zasad kwalifikowania organizacji do grupy uprawnionej oraz kryteriów dostępu do środków. Samo kryterium wielkości organizacji lub jej branżowego charakteru nie przesądza bowiem o celowości realizacji konkretnego zadania publicznego. Należy podkreślić, że tryb określony w art. 19a ustawy służy zlecaniu realizacji konkretnego zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym, a nie finansowaniu bieżącej działalności statutowej organizacji jako takiej. Potrzeba zapewnienia organizacji ciągłości funkcjonowania, choć może być istotna z punktu widzenia jej działalności społecznej, nie stanowi samodzielnej przesłanki przyznania dotacji w tym trybie. Przedmiotem wsparcia powinno być określone zadanie publiczne, którego celowość i warunki realizacji podlegają ocenie zgodnie z przepisami ustawy. Jednocześnie nieutworzenie odrębnej puli środków nie wyłącza możliwości ubiegania się przez mniejsze organizacje, w tym organizacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami, o wsparcie konkretnych inicjatyw w trybie art. 19a, na zasadach określonych w ustawie. Miasto zachowuje również możliwość wspierania takich działań w ramach otwartych konkursów ofert oraz innych przewidzianych prawem form współpracy. Mając na uwadze powyższe, nie uwzględnia się uwagi. Proponowany zapis wprowadzałby dodatkowe zobowiązanie do rezerwowania środków dla określonej kategorii organizacji, mimo że obowiązujące przepisy nie nakładają na Miasto takiego obowiązku. Zasadne jest zachowanie możliwości elastycznego planowania wydatków i podejmowania decyzji o zastosowaniu trybu art. 19a w odniesieniu do konkretnych ofert, z uwzględnieniem ustawowych przesłanek, przyjętych priorytetów oraz dostępnych środków finansowych. Gospodarowanie środkami publicznymi powinno odbywać się zgodnie z uchwałą budżetową oraz zasadami określonymi w art. 44 ust. 1–3 ustawy o finansach publicznych, w szczególności z zachowaniem wymogu celowego i oszczędnego dokonywania wydatków.

Witold Orszulik-Rodan
radca prawny
KT-4911